

Pensioenakkoord vraagt om generatieneutrale uitwerking

Het pensioenakkoord bewijst de kracht van de overlegeconomie. Het is een evenwichtig compromis dat ons bijzondere pensioenstelsel verstevigt door het beter bestand te maken tegen vergrijzing, tegen schokken in de beleggingsopbrengsten en tegen de veranderende levensverwachting. Door de AOW te verhogen en onder voorwaarden vervroegde uittreding mogelijk te maken wordt voorkomen dat mensen met lagere inkomens vanwege hun gemiddeld kortere levensverwachting gedupeerd worden door een hogere pensioenleeftijd. Met name dit laatste was een complex vraagstuk, dat de nodige aandacht en zorgvuldigheid vereiste. Het gaat hier immers om een essentiële pensioenvoorziening.

Het pensioenakkoord was ook een zware opgave voor de overlegeconomie. De duur van de onderhandelingen heeft een wissel getrokken op de onderlinge verhoudingen. Maar met het akkoord hebben alle partijen hun inzet en betrokkenheid bij het behoud van het stelsel bevestigd. De voortrekkersrol van werkgevers en werknemers bij de inrichting en uitvoering van het stelsel is een van de meest benijde verworvenheden van het Nederlandse systeem.

Het akkoord dient nu nader te worden uitgewerkt door pensioenbesturen, in CAO-onderhandelingen, en in een wettelijk kader en een toezichtskader. Er resteren nog een paar lastige technische vragen. Bijzondere aandacht daarbij verdienen de mogelijke intergenerationele effecten. Het uitgangspunt moet zijn om het nieuwe stelsel zo veel mogelijk generatieneutraal in te voeren. Doel van het pensioenakkoord is immers versteviging van het fundament. Een belangrijk onderdeel daarvan is dat het stelsel aantrekkelijk blijft voor jongere generaties.

Bij die nadere uitwerking van het akkoord gaat

het over de waarderingsystematiek van toekomstige verplichtingen, de uitwerking in een reëel beleidskader en de overstap naar een nieuw pensioencontract. De huidige discussie spitst zich vooral toe op de waarderingsystematiek die nadelig uit zou pakken voor jongeren. Dat is, zoals eerder in ESB getoond (Ponds, 2011), om twee redenen een voorbarige conclusie: ten eerste omdat de waarderingsystematiek nog nader moet worden uitgewerkt en ten tweede omdat de mogelijke intergenerationele effecten ook afhangen van de andere nog uit te werken onderdelen. Het kan niet de bedoeling zijn van het pensioenakkoord dat de oudere generaties zich rijk kunnen rekenen ten koste van de aanspraken van de jongere generaties. De analyse van Ponds laat zien dat, anders dan vaak wordt gesuggereerd, dat ook zeker niet hoeft te gebeuren.

Bij de uitwerking van de overstap naar een nieuw contract dienen overigens ook de mogelijke negatieve effecten voor oudere generaties zo veel mogelijk vermeden te worden. Het verdwijnen van nominale garanties, de premiestabilisatie en de introductie van een expliciete kortingsgrens kunnen nadelig uitpakken voor oudere generaties, omdat een groter deel van het neerwaartse risico bij hen wordt neergelegd en zij minder tijd hebben om de hieruit resulterende korting later in te lopen.

Door te draaien aan de verschillende knoppen kan ervoor gezorgd worden dat de invoering van de verandering zo veel mogelijk generatieneutraal verloopt. In die nadere uitwerking schuilt opnieuw een belangrijke en stevige vervolgpoging voor de overlegeconomie. Maar toch: *so far, so good!*

LITERATUUR

Ponds, E. (2011) Pensioenakkoord en generatie-effecten. *ESB*, 96(4617), 506-509.